

I. PODZIAŁ ŚRODKÓW

W wyniku przeliczenia cen stałych na bieżące, wynegocjowana w lutym podczas szczytu Rady Europejskiej kwota 72,9 mld euro z polityki spójności dla Polski wzrosła o ok. 13 proc. i wynosi 82,3 mld euro. Dodatkowo, otrzymamy ponad 252 mln euro na wsparcie bezrobotnej młodzieży.

Ogólną sumę przyznanych Polsce funduszy przeliczono w oparciu o wskaźnik, uwzględniający prognozowany poziom inflacji, określony przez Komisję Europejską dla Polski na poziomie 2 proc. w skali roku. Podstawową kwotę – ok. 82,3 mld euro – wyliczoną z uwzględnieniem maksymalnego pułapu, jaki może osiągnąć alokacja dla państwa członkowskiego (cappingu), wyznaczonego dla Polski na poziomie 2,35 proc. PKB, powiększając środki Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych. Jest to ponad 204 mln euro ze specjalnej linii budżetowej dla regionów, w których poziom bezrobocia młodzieży w wieku 15-24 lat przekracza 25 proc.

Oznacza to, że Polska z budżetu polityki spójności na lata 2014-2020 otrzyma **ponad 82,5 mld euro**.

W ramach programów operacyjnych do dyspozycji będziemy mieć ponad **76,8 mld euro**, które zostaną przeznaczone na różnego rodzaju przedsięwzięcia, przede wszystkim zwiększające innowacyjność i konkurencyjność gospodarki, poprawę spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszenie sprawności i efektywności państwa.

W programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej do wykorzystania będzie ok. **700 mln euro**.

Dodatkowo otrzymamy środki z instrumentów oraz programów zarządzanych przez Komisję Europejską – ok. **4,1 mld euro** z instrumentu łącząc Europę, mającego na celu wsparcie projektów infrastrukturalnych w obszarze transportu, energetyki i technologii informacyjnych, a także ok. **474,5 mln euro** z Europejskiego Funduszy Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) na programy, które zapewnią żywność dla osób najbardziej potrzebujących, odzież i inne podstawowe artykuły osobom bezdomnym oraz dzieciom w trudnej sytuacji materialnej. Korzystać będziemy także z części zarządzanej przez Komisję Europejską, ogólnej puli przeznaczonej na pomoc techniczną (ok. **287 mln euro**) oraz dodatkowych funduszy na działania innowacyjne w dziedzinie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (ok. **71 mln euro**).

W celu zwiększenia efektywności działań ukierunkowanych terytorialnie realizowanych w ramach programów krajowych, jak i regionalnych ustanowiono w ramach alokacji **rezerwę programową w wysokości ok. 10%** alokacji funduszy strukturalnych (EFRR i EFS).

Środki z rezerwy w wysokości ok. **8%** funduszy strukturalnych alokowane są w ramach regionalnych programów operacyjnych i posłużą przede wszystkim:

- ⇒ wsparciu realizacji zintegrowanych działań na obszarze funkcjonalnych miast wojewódzkich w postaci zintegrowanych inwestycji terytorialnych (**ZIT**) – **ok. 4,5%** funduszy strukturalnych;
- ⇒ wsparciu realizacji zintegrowanych planów rewitalizacyjnych na terenie innych miast (możliwie także w formie ZIT) oraz wsparciu realizacji zintegrowanych programów i planów poprawy jakości dostępu do podstawowych usług publicznych na terenach wiejskich, w szczególności tych charakteryzujących się najgorszymi wskaźnikami dostępu do usług determinujących możliwości rozwojowe (**OSI**) – **ok. 3,5%** funduszy strukturalnych;

Wysokość rezerwy programowej przyznanej poszczególnym regionalnym programom operacyjnym została ustalona na podstawie zidentyfikowanych regionalnych potencjałów i barier w ramach negocjacji dwustronnych.

Pozostała część rezerwy programowej (ok. **2%** funduszy strukturalnych) alokowana jest w całości na poziomie krajowym do programu operacyjnego **dot. infrastruktury i środowiska** (na zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T).

W latach 2014 – 2020 realizowane będą następujące programy:

- ⇒ Inteligentny Rozwój (POIR),
- ⇒ Polska Cyfrowa (POPC),
- ⇒ Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ),
- ⇒ Polska Wschodnia (POPW)
- ⇒ Wiedza Edukacja Rozwój (POWER)
- ⇒ Programy regionalne (RPO)
- ⇒ Pomoc Techniczna (POPT)
- ⇒ Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT)

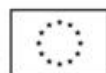
Źródło: www.funduszeuropejskie.gov.pl/2014_2020

Największym programem w latach 2014 – 2020, podobnie jak obecnie, będzie **Program Infrastruktura i Środowisko**. **Zwiększy się za to udział środków, które rozdysponowane będą na poziomie regionalnym** – po pierwsze dlatego, że pozytywnie oceniono dotychczas postępującą decentralizację zarządzania Funduszami Europejskimi, a po drugie z uwagi na to, że w nowych programach regionalnych pojawiają się zarówno środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, jak i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Sytuacja taka będzie miała wymierny wpływ na wielkość środków zarządzanych bezpośrednio przez regiony. Nastąpi wzrost udziału funduszy strukturalnych (EFRR i EFS łącznie) zarządzanych regionalnie z 37,3% do ok. 60% (czyli o ponad 22 punkty procentowe).

Udział EFRR przeznaczony na regionalne programy operacyjne w całości alokacji EFRR wyniesie ponad 55% (wzrost z 49,7%), natomiast w przypadku EFS udział ten wyniesie ok. 72% całości alokacji na ten fundusz. Na zakładane udziały składa się zarówno alokacja podlegająca podziałowi wg algorytmu podziału środków na województwa, jak i kwoty określone w ramach negocjacji środków na ZIT i OSI.

Podział interwencji pomiędzy poziom krajowy a poziom regionalny został dokonany przy założeniu zwiększenia przejrzystości zarządzania środkami unijnymi oraz wyeliminowania znacznej części błędów

systemu na lata 2007-2013. Najważniejsze **zasady podziału interwencji** między poziom krajowy i regionalny, to:

- ⇒ odejście od stosowania kryterium kwotowego (które narażało wiele problemów w perspektywie 2007-2013);
- ⇒ zastosowanie nie więcej niż dwóch kryteriów podziału jednocześnie. Najważniejsze kryteria podziału to: zasięg geograficzny wsparcia; beneficjent (typ beneficjenta/masowość beneficjenta/zdolność instytucjonalna); skala oddziaływania interwencji (znaczenie) oraz oczywiście kryteria charakterystyczne dla konkretnego typu interwencji.

Środki wdrażane na poziomie regionalnym zostały już podzielone.

Źródło: www.funduszeuropejskie.gov.pl/2014_2020

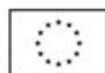
II. NA CO BĘDĄ ŚRODKI?

Więcej....

Środki w latach 2014 – 2020 będą przeznaczane nie tylko na badania naukowe, transport, ochronę środowiska i cyfryzację kraju, ale także na aktywizację zawodową i rozwój przedsiębiorczości.

Minimum 50% środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w regionach słabiej rozwiniętych oraz minimum 60% tych środków na Mazowszu powinno zostać skoncentrowanych w obszarze innowacji, badań naukowych, rozwoju technologicznego, technologii informacyjno – komunikacyjnych oraz w zakresie gospodarki niskoemisyjnej. Ten ostatni sektor ma być wspierany wyjątkowo – należy na niego zarezerwować min. 10% środków w 15 województwach i min. 20% środków EFRR w województwie mazowieckim.

Ponadto bardzo istotnymi zagadnieniami, na które też przeznaczona będzie znaczna część środków, będą obszary włączenia społecznego oraz edukacji, zwłaszcza w kontekście kształcenia ustawicznego. Minimum 20% środków Europejskiego Funduszu Społecznego powinno zostać skoncentrowanych na tych tematach. Warto także zaznaczyć, że zwłaszcza w przypadku działań sprzyjających inkluzji społecznej, np. związanych z przeciwdziałaniem ubóstwu, zapewnianiem dostępu do infrastruktury

społecznej, projekty będą mogły czerpać dofinansowanie także z EFRR, o ile będą zawierać komponent inwestycyjny.

Mniej....

Ograniczenia wynikające z narzuconej koncentracji środków dla określonych celów tematycznych sięgają 1/3 wszystkich środków na lata 2014 – 2020. W związku z tym konieczne jest ograniczenie poziomu wydatków w pozostałych obszarach. Takie ograniczenia dotkną przede wszystkim projekty turystyczne, ale mniej możliwości będzie także w przypadku projektów kulturalnych oraz inwestycji w drogi lokalne.

Propozycje rozporządzeń unijnych w zakresie Funduszy Europejskich na lata 2014 – 2020 wśród celów tematycznych nie wymieniają bezpośrednio turystyki. W związku z tym projekty turystyczne powinny być traktowane jako element lokalnych strategii rozwoju, projektów związanych z kulturą i dziedzictwem kulturowym czy przedsiębiorczością.

W przypadku kultury, na poziomie krajowym zakłada się przede wszystkim wsparcie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim. Mniejsze przedsięwzięcia będą mogły być realizowane tylko jako elementy bardziej kompleksowych przedsięwzięć bądź będą musiały być dodatkowo uzasadniane wpływem na użyteczność publiczną i społeczną.

Lokalna infrastruktura drogowa będzie mogła być wspierana ze środków w ramach regionalnych programów operacyjnych w poszczególnych województwach. Możliwości finansowania będą jednak bardzo ograniczone – na tego typu inwestycje przeznaczonych zostanie niewiele środków. Ponadto warunkiem sfinansowania budowy drogi lokalnej będzie odpowiednie uzasadnienie inwestycji – to jest umożliwienie połączenia komunikacyjnego z większymi ośrodkami.

III. INSTYTUCJE

Podobnie jak w latach 2007 – 2013, także w kolejnej perspektywie finansowej za przygotowanie programów, a następnie za ich wdrażanie, odpowiadać będą instytucje zarządzające. Będą to odpowiednie ministerstwa (w przypadku programów krajowych), bądź samorządy województw (w przypadku programów regionalnych). Instytucje te będą mogły przekazywać realizację części zadań instytucjom pośredniczącym. Koordynację całego systemu Funduszy Europejskich zapewni Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

System instytucjonalny służący realizacji umowy partnerstwa ma:

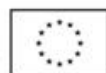
- ⇒ zagwarantować sprawną realizację programów operacyjnych (krajowych i regionalnych),
- ⇒ odpowiadać wymogom określonym przez prawo unijne i krajowe,
- ⇒ uwzględniać doświadczenia płynące z realizacji programów w perspektywie 2007-2013.

W systemie wdrażania umowy partnerstwa funkcjonują **instytucje poziomu zarządzania i kontroli, certyfikacji oraz audytu/kontroli:**

- ⇒ Instytucje zarządzające,
- ⇒ Instytucje pośredniczące,
- ⇒ Instytucje wdrażające,
- ⇒ Instytucja audytowa,
- ⇒ Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności z KE.

Instytucje zarządzające

Za przygotowanie programów operacyjnych oraz sprawne i efektywne funkcjonowanie systemów zarządzania i kontroli programów odpowiedzialne są instytucje zarządzające. Rolę instytucji zarządzającej programem operacyjnym dla programów krajowych pełni minister właściwy do spraw

rozwoju regionalnego, w przypadku regionalnych programów operacyjnych rolę instytucji zarządzających pełnią zarządy województw.

Instytucja zarządzająca w ramach krajowego lub regionalnego programu operacyjnego odpowiada za całokształt zagadnień związanych z zarządzaniem programem, zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansowego. W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań związanych z wdrażaniem programu instytucja zarządzająca przygotowuje i wydaje między innymi dokumenty - szczegółowy opis priorytetów programu operacyjnego i opis systemu zarządzania i kontroli. Regulują one szczegółowo zasady wdrażania programu, a także określają kompetencje instytucji zaangażowanych w realizację programu oraz wzajemne relacje między nimi. Instytucja zarządzająca może też wydawać wytyczne programowe regulujące kwestie szczegółowe dla danego krajowego albo regionalnego programu operacyjnego oraz inne dokumenty. Treść dokumentów przygotowywanych przez instytucję zarządzającą nie może stać w sprzeczności z zapisami dokumentów o charakterze horyzontalnym, takich jak wytyczne horyzontalne.

Poza funkcjami związanymi z zarządzaniem i kontrolą instytucjom zarządzającym powierzone zostały zadania związane z certyfikacją wydatków do Komisji Europejskiej. Warunkiem niezbędnym dla pełnienia przez instytucję zarządzającą zadań związanych z certyfikacją w ramach danego programu operacyjnego jest zapewnienie rozdzielenia realizacji zadań zarządczo - kontrolnych od certyfikacji.

Instytucje pośredniczące

instytucja zarządzająca może powierzyć realizację części zadań związanych z zarządzaniem, kontrolą i monitorowaniem programu, na poziomie osi priorytetowej, jednej albo większej liczbie instytucji pośredniczących. Rolę instytucji pośredniczącej w ramach krajowego lub regionalnego programu operacyjnego pełni podmiot publiczny albo podmiot prywatny.

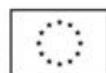
Delegacja uprawnień odbywa się na drodze porozumienia, zawieranego pomiędzy instytucją zarządzającą a daną instytucją pośredniczącą. Porozumienie to określa szczegółowo zakres zadań instytucji pośredniczącej oraz prawa i obowiązki obu stron porozumienia. Delegacja uprawnień nie może dotyczyć zagadnień związanych z certyfikacją wydatków. Dokonując delegacji, instytucja zarządzająca zachowuje całkowitą odpowiedzialność za całość realizacji programu.

Instytucje wdrażające

W celu zapewnienia sprawnego wdrażania programu operacyjnego, instytucja pośrednicząca może delegować część zadań związanych z realizacją programu (na poziomie działania albo poddziałania) jednej albo większej liczbie instytucji wdrażających. Rolę instytucji wdrażającej w ramach krajowego lub regionalnego programu operacyjnego może pełnić podmiot publiczny albo prywatny. Powierzenie części kompetencji odbywa się, w drodze porozumienia (w przypadku, gdy rolę IW pełni podmiot publiczny) albo umowy (w przypadku, gdy rolę IW pełni podmiot prywatny), za zgodą instytucji zarządzającej i przy zachowaniu przez tę ostatnią całkowitej odpowiedzialności za całość realizacji programu. Zakres delegacji obejmuje w szczególności działania wykonywane w związku z realizacją projektów, np. wybór projektów do dofinansowania (na podstawie kryteriów finansowania operacji zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący), kontrolą realizacji projektów, weryfikacją wniosków o płatność beneficjentów.

Instytucja audytowa

Podobnie jak w perspektywie 2007-2013 rola instytucji audytowej dla wszystkich krajowych i regionalnych programów operacyjnych Polityki Spójności jest powierzona Generalnemu Inspektorowi Kontroli Skarbowej, który sprawuje swoją funkcję przy pomocy jednej z komórek organizacyjnych (departamentów) w Ministerstwie Finansów oraz 16 urzędów kontroli skarbowej.

Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności z KE

Instytucją odpowiedzialną za otrzymywanie płatności z KE jest minister właściwy do spraw finansów publicznych. Środki przekazywane przez Komisję Europejską jako zaliczki oraz płatności okresowe i płatność końcowa zostaną włączone do budżetu państwa jako jego dochody. Z kolei z budżetu państwa będą przekazywane środki na finansowanie projektów.

Desygnacja

System krajowej desygnacji stanowi gwarancję poprawnego działania systemu realizacji programów operacyjnych, zarówno w wymiarze instytucjonalnym, jak i proceduralnym. Desygnacji podlegają instytucje zarządzające, pełniące jednocześnie funkcje instytucji certyfikujących. W przypadku, gdy część zadań instytucji zarządzającej związanych z realizacją programu operacyjnego zostaje powierzona innej instytucji, obowiązkowi uzyskania desygnacji podlegają wszystkie instytucje, którym zostały powierzone zadania, tj. instytucje pośredniczące i wdrażające.

